

Kakav je kvalitet voda rijeke Neretve u Konjicu?

10 October 2013

Udruženje za zaštitu okoline "Zeleni Neretva" Konjic ove godine, između ostalog, radi i na provedbi projekta pod nazivom "Zaštita voda rijeke Neretve u urbanom području općine Konjic". Projekat se provodi u saradnji sa Fondacijom Heinrich Böll (Ured za BiH), te generalno bavi ispitivanjem i zaštitom kvaliteta voda na području općine Konjic. Obzirom da je gradsko područje Konjica prva lokacija od izvora Neretve (85 km) na kojoj vodotok prima ozbiljna zagađenja planirano je da se provedu određene aktivnosti kako bi se utvrdilo stanje kvaliteta vode u samom Konjicu i nizvodno (Jablaničko jezero), te da se o tome, što je moguće objektivnije, izvjesti javnost i nadležne institucije.

Glavnina projektnih aktivnosti je usmjerena na monitoring stanja voda (ovo je i najkompleksnija projektna aktivnost) na području Konjica u vidu vizuelnog monitoringa (terenski obilasci, uzimanje foto dokumentacije, prijave zagađenja nadležnim institucijama) i uzorkovanja vode (utvrđivanje fizičko-hemijskih i mikrobioloških svojstava vode). Općenito, prema raspoloživim podacima iz ranijeg perioda može se izvršiti podjela zagađenja na predmetnom području Neretve:

Zagađenja organskim materijama (domaćinstva, uslužne djelatnosti)

Zagađenja nutrijentima /azot, fosfor/ (metalna industrija, domaćinstva)

Zagađenja patogenim materijama /virusi, bakterije/ (mesna industrija, domaćinstva)

Zagađenja toksičnim jedinjenjima (metalna industrija, poljoprivreda)

Generalno, pokazatelji stanja kvaliteta voda se dijele na: fizičke, hemijske i mikrobiološke pokazatelje. Stoga se u cilju dobijanja prave slike o kvalitetu voda ispitivanja se usmjeravaju na ove pokazatelje. Imajući u vidu da nadležne agencije trenutno ne vrše ispitivanja voda Neretve i Jablaničkog jezera u gradskoj zoni (ispitivanjima se vrše uzvodno i nizvodno) tako je odlučeno da se uzorkovanje i analiziranje predmetnih voda obavi u gradskom području, odnosno na lokalitetima gdje vodotok trpi najveću recepciju otpadnih materija. Uzorkovanje se vrši tokom ljetnog perioda kada je vodostaj Neretve najmanji, odnosno kada su praktično prisutna najveća opterećenja i zagađenja. Zbog prilično velikih voda u mjesecu junu ispitivanja su pomjerena za jedan mjesec i to: početak jula, početak avgusta i početak septembra. Uzorci za fizičko-hemijsku i mikrobiološku analizu su vršeni na lokacijama:

Plaža u Polju (preko puta teatarske džamije),

Lokalitet Novi most (iznad ulice Treštanice) i

Drecelj (kod gradskog stadiona).

Na osnovu uzetih uzoraka vršene su fizičke, hemijske i mikrobiološke analize u Zavodu za javno zdravstvo HNK u Mostaru. Mora se odmah istaći da su rezultati hemijske i fizičke analize (iako su hemijske analize nepotpune) poprilično zadovoljavajuće sa aspekta konzumacije vode u rekreativne i poljoprivredne svrhe. Međutim, mikrobiološke analize uzoraka su pokazale zanimljive rezultate, a to je, u najkraćem, da se kvalitet vode Neretve, koji je na utoku u Konjic na granici između prve i druge klase kvaliteta, znatno degradira i na potezu od par kilometara (Drecelj) vode su na granici druge i treće klase, a što ih isključuje iz preporuka za bezbjednu sanitarno-higijensku upotrebu u rekreativne svrhe.

Na lokaciji prvog uzorkovanja (Plaža u Polju) broj koliformnih bakterija, a koje su glavni indikator mikrobiološkog stanja vode, ne približavaju se kritičnim vrijednostima i ne prelaze vrijednost od 1000 jedinica u 100 ml vode. Nažalost, na dvije lokacije nizvodno (Novi most i Drecelj) mikrobiološke analize su pokazale da se vrijednosti koliformnih bakterija opasno približava kritičnoj tački (početak jula – Novi most), ili da ta vrijednost dostiže broj od 5.000 koliformnih bakterija na 100 ml, a što ove vode prema aktualnim federalnim propisima isključuje iz bezbjedne upotrebe u rekreativne svrhe. Ovome se mora dodati da su u skoro svakom uzorku pronađene određene patogene bakterije kao što su *Escherichia coli*, *Enterococcus faecalis* i dr., koje osim što predstavljaju indikator prisustva fekalnih zagađenja, mogu predstavljati i potencijalnu zdravstvenu opasnost za korisnike voda (od bolesti urinarnog trakta pa sve do meningitisa).

Na kraju se može zaključiti da je rijeka Neretva u Konjicu ovog ljeta, bila preporučljiva za korištenje u rekreativne svrhe (maksimalno) nizvodno do Novog mosta u gradu Konjicu. Dalje nizvodno u gradu Konjicu i ispod Konjica (jablaničko jezero) to nije bio slučaj. Ipak, mora se istaći da zbog nepotpune hemijske analize (koja je veoma komplikovana) nije stvorena prava slika kvaliteta voda sa tog aspekta (npr. teški metali, razne druge opasne i otrovne materije), obzirom da je zabilježeno dosta slučajeva u proteklom periodu kada su upravo sa lokaliteta industrijskog kompleksa (iznad plaže u Polju) vršena povremena incidentna zagađenja pomenutim materijama. Također, ova analiza se može primijeniti isključivo na vrijeme tokom kojeg su vršene analize i ne može se primijeniti na druge vremenske periode. Međutim, rezultati ovih analiza u svakom slučaju mogu predstavljati indikatore glavnih zagađenja ovog dijela vodotoka Neretve.

Kompletne analize uzorkovanih voda_Neretva u Konjicu.pdf